

Karin Schneider

Povezanost s poviješću grada

Na Manhattanu nemamo puno javnih igrališta, kazala nam je Karin Schneider. U nekim dijelovima grada igrališta su toliko napućena da se katkad treba čekati na red kako bi dijete pristupilo opremi za igru. Druga pak područja poput Central Parka posjeduju igrališta, ali ona su dio većih turističkih atrakcija, te se nikad ne zna kad će naići turistički autobus s pedesetak fotoaparata, pojašnjava umjetnica napominjući da postoje i veoma kreativna igrališta, no njima nedostaje povezanost s poviješću samog parka, poviješću grada ili bilo kakve vrste kulturne povijesti.

U njezinoj domovini Brazilu, gdje je provela djetinjstvo, većini igrališta manjka veza s lokalnim izričajima i bilo kakvom specifičnošću. Jednaka igrališta prostiru se diljem zemlje, iako se, primjerice, klima na sjeveru uvelike razlikuje od klime na jugu. Korištenje materijala također nije dovoljno istra-

ženo, zamjetna je enormna standardizacija, što implicira ideju da su igra i znanje univerzalni.

Svakako su neke igre koje istražuju opće strahove i ljudske veze univerzalne, no djeca jedino mogu stvarati paralelne svjetove u neposrednom svijetu između stvarnosti i mašte, smatra Schneider. Upravo su joj zato veličina Rijeke i njena kulturna specifičnost bile toliko intrigantne.

»Djeca sam htjela prenijeti mitološku povijest labirinta, centralne teme jadranske kulture, te formalnu povijest modernističke arhitekture koja pripada njihovoj lokalnoj kulturi i koju vidaju svaki dan«, tumači Schneider.

Rijeka će uskoro biti Europa, dodaje, no ona istovremeno treba ostati Rijeka. U tom je procesu važno pogoditi pravu mjeru, a ne skretati u pretjerivanja s mega formama i spektakularnim promjenama.

U brizi za sigurnost djece i namjerom da mališani kroz igru i dodir upijaju spoznaje o svom gradu, odlučila se za korištenje opeke kao građevinskog materijala. Njome je izvedena forma središnje teme labirinta koja odražava morfologiju balkona proslavljene arhitekture riječkog modernizma.

Labirint stepenastom strukturom, prilagođenom uzrastu djece, također može poslužiti i kao gledalište za programe koji će se održavati na zato predviđe-

nom platou. Klupa u sjeni stabala i stol pod pergolom namijenjeni su građanima starije životne dobi. Tako bi igralište trebalo zaživjeti kao platforma za povezivanje svih generacija koje bi u tijekom provođenja vremena u istom prostoru izmjenjivale iskustva i znanja.

Umjetnica je izrazila želju za sudjelovanjem lokalnog umjetnika, a njoj se odazvala kiparica Ivna Mavrinac s idejom javne slave s ukrasnom minijaturom grandiozne arhitekton-

ske krune vodospreme na Sušaku.

Projekt je potpomogla Uprava Grada Rijeke odlukom da se igralište realizira. Rijeka je tom odlukom dobila novi kulturni i društveni sadržaj s iznimno vitalnom mogućnošću daljnijeg zaživljavanja i razvijanja. Nadalje, grad je obogaćen zanimljivom urbanističkom intervencijom koja s međunarodne umjetničke pozicije iščitava specifične arhitektonske i povijesne vrijednosti grada.

zumenata, odličan su pokazatelj raznovrsnih uloga žene u suvremenom društvu.

Fantasy ilustracija, iznimno popularna u svjetskim razmjerima, često rabi stereotipe o ženama kao privlačnim i opasnim, razgolićenim ratnicama. Dok Milivoj Čeran na izložbi prikazuje karakteristične likove žena u fantasy žanru - čarobnice i vampirice, Sven Nemet na primjeru Ivane Orleanske ironizira ustaljenu paradigmu portretiranja ženaratičica.

Ženskim likovima iz hrvatske tradicijske baštine bave se Marijana Jelić, Aleksandar Žiljak i Nenad Pantić. Mitske pojave u njihovim ilustracijama posjeduju vrlo ambivalentne osobine.

»Radi se o rasponu od izrazito zastrašujućih i negativnih do potpuno benignih, dražesnih stvorenja, što ukazuje na ukorijenjenost poimanja žene u starom narodnom vjerovanju kao kreatura podvojene i nestalne prirode«, tumače selektorice Brkić i Butković. Za razliku od hrvatske usmene i pismene pre-

Duhovita interpretacija suvremene žene: Ilustracija Sanje Rešček za ženski lifestyle magazin

daje, ženski lifestyle magazini sugeriraju nam kao ideal pametnu, financijski neovisnu i nevjerojatno uspješnu super ženu, koja s nepodnošljivom lakoćom obavlja poslovne, kućanske i obiteljske obaveze. Duhovitu interpretaciju moderne heroine ponudila je Sanja Rešček.

Strip autori pokazuju posebnu kritičnost u propitivanju uvriježene uloge žena u društvu. Uz Damira Steinfla,

Zrinku Ostović i Irenu Jukić Pranjić vrijedi istaknuti Sonju Gašperov, koja uz pomoć likova iz životinjskog svijeta (kuja) prokazuje i ismijava svakodnevnne ljudske situacije.

Unutar njezina stripa pojavljuju se »protagonistice konfliktnih svjetonazora»: tradicionalni ženski likovi koji prihvaćaju nalijeđeni model muško-ženskog odnosa i »pobunjenice« kojima je koža stereotipa pretijesna.

Mit koji živi i danas

Jedna od najprevođenijih hrvatskih spisateljica u knjizi govori o starosti i, nasuprot njoj, vječnoj ljudskoj težnji za ljepotom i mladošću

Sandra-Viktoria ANTIĆ

U ovom našem vremenu u kojemu vlada kult mladosti i ljepote, jedna od najčitanijih i najprevođenijih hrvatskih spisateljica Dubravka Ugrešić, koja živi u Nizozemskoj, dohvatila se »nepoželjne« starosti koja je glavna tema njezinog novog romana »Baba Jaga je snijela jaje«. Knjiga je iz tiska izašla u petak, a objavila ju je zagrebačka nakladnička kuća Vuković&Runjić kao hrvatski prilog svjetskoj biblioteci Mitovi.

Ideja te biblioteke, premijerno predstavljene prije tri godine na Frankfurtском sajmu knjiga, podsjetimo, bila je da se pozovu najbolji svjetski pisci i prepričaju bilo koji mit onako kako to oni žele, a u nju se uključilo dvadesetak uglednih svjetskih nakladnika. U Hrvatskoj su u sklopu edicije, među inima, izašle knjige Margaret Atwood »Penelopeja«, »Kaciga užasa« Viktora Pelevina te »Lavljji med« Davida Grossmana. U pregovorima za objavljivanje u toj biblioteci još su mnoga poznata spisateljska imena poput Orhana Pamuka, Isabel Allende, Joséa Saramaga, Iana McEwana, Toni Morrison i Amina Maaloufa.

Glavna tema romana »Baba Jaga je snijela jaje« je starost, koju Dubravka Ugrešić obrađuje kroz likove Bebe, Kukle i Pupe, čija imena u prijevodu znače lutka. U simboličkom smislu njezine junakinje objedinjuje lik iz slavenske mitologije, Baba Jaga, u narodu poznatija kao Baba Roga, ružna i zla starica koja krade malu djecu i živi u kolibi postavljenoj na kokošjim nogama koja se vrti oko svoje osi, a okružena je ljudskim kostima i lubanjama.

Osim drevnog mita, Dubravka Ugrešić u svoju je priču uplela i neke suvremene mitove - heroje i zločince rata, a »predstavlja« ih lik Mevludina, mesara iz Bosne koji je na privremenom radu u češkim toplicama u koje, u potrazi za »srećom«, stižu junakinje priče. Knjigu čine tri samo naizgled nepovezana dijela. Prvi je nježan i istodobno vrlo kriti-

čan spisateljičin opis susreta s ostarjelim majkom koja je pomalo dementna i pomalo sebična, ali grčevito brani svoj »mali teritorij« (u tom dijelu vrlo će se lako prepoznati mnoge majke i kćeri). Druga, središnja priča romana bavi se već spomenutim junakinjama koje odlaze na odmor u toplice, u »bapski raj«, a treća, koja nosi naslov »Baba Jaga za početnike«, kroz bilješke mlade bugarske znanstvenice Abe Bagay, čitatelju podastire kratak pojmovnik tema i motiva vezanih uz slavensku mitologiju i njezinu vezu sa suvremenosti.

»... Baba Jaga nije, dođuše, Oprah Winfrey ili princeza Diana, ali nije ni posve anonimna mitska persona«, stoji u zapisu Abe Bagay. Iz njezinih bilježaka

štošta doznajemo, među inim i to da ime Babe Jage nose centar za šamanističke aktivnosti na sjeveru Nizozemske, trgovina stolnih svjetiljki negdje u Poljskoj, poljsko-američki časopis (Baba Yaga's Corner), jedan dom za stare i nemoćne osobe, jedan obiteljski pansion i jedna škola za strane jezike u Njemačkoj. I restorani, slastičarnice i trgovine zdravom hranom vole ime Babe Jage što, ako se uzmu u obzir njezine gurmanske sklonosti, nije lišeno humora. I neki fitness centri nose njezino ime, valjda zato jer vlasnici misle da Baba Jaga ima neke veze s - jogom!?

»Baba Jaga« ime je jednog njemačkog damenschneideraja, jednog nizozemskog spirituelle webwinkela (gdje zainteresirani mogu nabaviti vještije kugle i čajnike) i jednog ženskog pjevačkog zbora, također nizozemskog. Lik Babe Jage poslužio je i kao umjetnički poticaj kazališnim i glazbenim grupama, umjetničkim projektima, filmskim redateljima, umjetnicima stripova i animiranih filmova, autorima grafičkih i negrafičkih knjiga, horor i porno sajtova, blogova i reklama. Tako, na primjer, jedan srpski reklamni slogan za »porsche carreru GT« glasi: »Drumska Baba Roga«.

I neki fitness centri nose njezino ime, valjda zato jer vlasnici misle da Baba Jaga ima neke veze s - jogom!?

IZDANJA & Hrvatski prilog svjetskoj biblioteci Mitovi novi je roman Dubravke Ugrešić